

# Moje mocne i słabe strony

(warsztat)

## Komentarz do zajęć:

1. Zajęcia mogą być prowadzone w każdej grupie wiekowej.
2. Najczęściej odbywają się dwa spotkania.
3. Podstawą do przeprowadzenia zajęć jest poczucie bezpieczeństwa dzieci w swoim gronie i z określoną osobą dorosłą.
4. Na wstępie należy podać **zasady uczestnictwa w zajęciu**. Dobrze, jeżeli każde dziecko wypowie zdanie, że przyjmuje te reguły do wiadomości i stosowania. W przypadku starszych dzieci zazwyczaj spisuje się kontrakty uczestnictwa lub dzieci podpisują się na karcie z wymienionymi zasadami. Wśród zasad powinno się zaznaczyć, że nie każdy musi się wypowiadać na siłę. Dziecko może odmówić wstąpienia, albo poprosić o czas do namysłu. Omówienie zasad na wstępie umożliwia prowadzącym odwoływanie się do nich w trakcie zajęć w przypadku niewłaściwego zachowania się dzieci.
5. Nie wszystkie dzieci mają odwagę mówić na tle klasy. Czasem należy pomóc, dać czas - w atmosferze pełnego zrozumienia.
6. Czasem dzieci śmieją się. Nie zawsze jest to oznaka lekceważenia (a w młodszych grupach w zasadzie nigdy). Często jest to objaw emocji, a czasem reakcja obronna. Nie należy się irytować takim zachowaniem dzieci. Trzeba dać im się wyśmiać i wytłumaczyć, że są dziećmi, a dzieci tak się zachowują, gdy się wstydzą lub czegoś nie rozumieją.
7. **Uczniowie, którzy sprawiają kłopoty wychowawcze** i przyzwyczajeni są do ciągłych uwag negatywnych pod swoim adresem mogą mówić, że nie mają nic dobrego o sobie do powiedzenia lub nawet zaczynają mówić od razu źle, albo nie mówią zupełnie nic. Wówczas jest to dobry moment, aby poprosić grupę o informacje zwrotne pod adresem tego dziecka, a także samemu należy wygłosić kilka ciepłych słów do niego. Wtedy jest szansa, że dziecko się otworzy, może nie na tym spotkaniu tylko na następnym, albo dopiero przy okazji innych zajęć wychowawczych w klasie.
8. Bywa, że uczniowie (jw.) podczas zajęć wyjątkowo przeszkadzają. Najczęściej jest to również reakcja obronna. Najprawdopodobniej nikt w ten sposób z nimi nie rozmawiał, tzn. nie obdarzał ich uwagą wówczas, gdy mówią o sobie i to w dodatku jak mówią dobrze! Może być to dla nich sytuacja zupełnie obca i nie umieją się w niej znaleźć. Należy o tym powiedzieć przypominając zasady obowiązujące na spotkaniu.
9. Gdy się zdarzy, że obecność takiego dziecka uniemożliwia dalsze prowadzenie spotkania, można nawet przerwać zajęcia (jeżeli jest taka konieczność) i doprowadzić do osobistej rozmowy z dzieckiem, w czasie której wyjaśnimy mu, dlaczego się tak zachowuje, tzn. że jest mu trudno, że rzadko ktoś się nim tak interesuje, ale jest jednym z nas, lubimy go, jest dla nas ważny, zasługuje na uwagę i widzimy, że umie niektóre (jakie?) rzeczy robić świetnie.
10. W przypadku dzieci z **klasy integracyjnej**, po przeprowadzeniu warsztatu, można porozmawiać o tym, co to jest integracja:
  - Co to znaczy, że jesteśmy klasą integracyjną? (bo są u nas dzieci, które trochę gorzej widzą, nie mogą długo wytrzymać grzecznie, nie wszystko od razu rozumieją, nie umieją za ładnie pisać itp. – płytko i ogólnie).

- Które dzieci mają takie większe trudności? Dlaczego? (o niepełnosprawnościach dzieci już mówiły podczas warsztatu – krótko przypominamy, spłaszczamy temat – wszyscy czegoś nie umiemy, nie możemy, tacy się urodziliśmy, istnieje dokument – „orzeczenie”, w którym napisane jest jak pomagać dziecku, aby mogło się lepiej uczyć lub pisać lub czytać – tłumaczymy płytko).
- Po co nam druga pani? (aby pilnowała, czy dobrze tym dzieciom idzie nauka, pisanie, czytanie itd. – to, co w tych przypadkach pasuje).
- Która pani jest ważniejsza? (obie są ważne, tylko mają inne zadania: jedna pani prowadzi lekcje, planuje materiał, wyznacza prace, druga pomaga *tym* dzieciom i innym, które czegoś nie rozumieją).

## Co umiem robić dobrze?

1. Dzieci siedzą w kole. Nauczyciel wprowadza:
 

*Jesteśmy już długo w szkole, jesteście uczniami, macie nowe obowiązki w szkole, a może i w domu. Spotkaliśmy się tutaj, aby porozmawiać o tym, co już umiemy dobrze robić. Będziemy także mówić, nad czym jeszcze musimy popracować lub się postarać robić lepiej, ale to później.*

*Jednak zanim zaczniemy sobie o tym wszystkim opowiadać musimy jeszcze ustalić, jak będziemy zachowywać się na tych spotkaniach, aby dobrze się nam rozmawiało (dzieci podsuwają punkty do regulaminu/planu/ zasad/postanowień/..., podpisują)*
2. *Skoro już wiemy, jak dobrze się zachować to możemy zaczynać. Dziś będziemy się chwalić. Co umiem robić dobrze? Do czego mam talent? (co to talent?) Czy ktoś chciałby zacząć?(zaczynają te dzieci, które mają odwagę, potem podpytujemy inne dzieci, może być po kolei). Pani też o sobie mówi. Zwracamy uwagę na umiejętności społeczne, nie tylko szkolne. Jedno – dwa zdania.*

Zachęcamy, aby dzieci mówiły o sobie:

umiem dobrze grać „w murarza” – jestem zwinny,  
 mam dobrą pamięć – umiem ładnie powiedzieć długi wiersz,  
 umiem świetnie załatwić sprawę, jak pani poprosi – o wszystkim wtedy pamiętam  
 umiem pocieszyć Henia, jak widzę, że jest smutny, itd.
3. *A może ktoś chciałby jeszcze powiedzieć coś o swoim koledze? Jakie ma talenty, co umie dobrze, a o czym zapomniał (wstydzil się) powiedzieć?(to ten moment, kiedy dzieci, które nie chciały lub nie umiały mówić mogą posłuchać informacji zwrotnych o sobie od kolegów i pani)*

W tym punkcie raczej próbujemy uzyskać wypowiedzi na temat *tych* określonych dzieci. Dla nich najważniejsze będzie usłyszenie o sobie pozytywnych informacji, a tym samym otrzymanie wsparcia i akceptacji w gronie klasowym.

Nie koniecznie muszą mówić wszyscy o wszystkich.

*Bardzo dobrze. Macie mnóstwo talentów i umiejętności. Widzę też, że mam uczniów, którzy potrafią być dla siebie prawdziwymi przyjaciółmi. Dziękuję wam za to.*

## Co sprawia mi trudność?

1. Nauczyciel krótko przypomina o temacie spotkań i o przyjętych zasadach.
2. Wprowadzenie: *Na poprzednim spotkaniu mówiliśmy o tym, jak wiele umiejętności posiadacie, pomimo, że jesteście jeszcze dziećmi. Ale czy istnieje człowiek, który ma tylko same zalety i wszystko potrafi robić dobrze? (zatrzymujemy się i czekamy na reakcje i spontaniczne wypowiedzi dzieci, pozwalamy na spontaniczne wypowiedzi). Czy jesteśmy gorsi, gdy czegoś nie umiemy? (jw. czekamy, słuchamy)*

- *A więc to wcale nie jest źle, jeżeli czegoś nie umiemy lub nie możemy. Źle jest wtedy, gdy nie ćwiczymy, nie próbujemy, nie staramy się, aby jak najlepiej poradzić sobie z tą naszą trudnością. I właśnie to staranie się jest najważniejsze!*
- *Dzisiaj spotkaliśmy się, aby porozmawiać o tym, co sprawia nam większą trudność lub czego nie możemy robić dobrze. Czy miło o tym jest mówić? (czekamy, dzieci mówią, że wstyd, że ktoś się będzie śmiał, że stracą kolegów, bo ich nie będą lubić, itp.) Nauczyciel przypomina, że jesteśmy grupą przyjaciół, że już umiemy sobie pomagać ... – poprzednie zajęcia. Przypomina jeszcze raz (regulamin), że nie wolno się śmiać, bo wszyscy mamy różne problemy. Rozmawiamy o tym, abyśmy mogli lepiej się starać, a koledzy na pewno nam w tych staraniach pomogą.*
- *Kto ma odwagę wypowiedzieć się pierwszy? (jeżeli są opory – chociaż po spontanicznych wypowiedziach raczej nie powinno być – nauczyciel zaczyna i mówi, czego nie umie dobrze. Trzeba dobrać takie trudności, które będą bliskie dzieciom i je trochę ośmiela).*
- *Podczas wypowiedzi bacznie obserwujemy dzieci. Jako wychowawca na pewno już wiemy, które dzieci będziemy słuchać uważniej, a którym trzeba dodać odwagi. Nie możemy robić notatek! Należy często przypominać, że tacy jesteśmy, jesteśmy różni, tacy się urodziliśmy, musimy się starać – dzieciom dobrze jest „wdrukować” niektóre sformułowania. W późniejszym czasie można będzie się do tego odwoływać, a dzieci będą lepiej kojarzyć i pamiętać.*

3. Dzieci wypowiadają się po kolei lub wg zgłoszeń. Na przykład:

Nie umiem mówić szybko, bo mam wadę wymowy.

Nie mogę pisać ładnie, bo ręka mnie szybko zaczyna boleć.

Nie umiem jeszcze czytać dobrze i czytam bardzo wolno.

Lubię rysować, ale nie bardzo mi wychodzi.

Bardzo chcę być grzeczny, ale po kilku minutach lekcji coś mnie skręca i wtedy już nie jestem niegrzeczny.

Bardzo chcę przestać rozmawiać na lekcji, ale wytrzymuję tylko chwilę.

- Po wypowiedzi nauczyciel może pochwalić za odwagę dziecko i mu podziękować, że ma do nas takie zaufanie i że o tym powiedział.
- Dobrze jest pytać dzieci w określonych przypadkach, jak możemy pomóc Heniowi, żeby mu było trochę łatwiej (możemy poczekać, aż wolno przeczyta, pochwalić rysunek, bo się bardzo starał i dobrał piękne kolory, możemy cicho przypomnieć, żeby się uspokoił i nie gadał na lekcji itd.)

4. Czas na podsumowanie wiadomości i ustaleń.
5. Rozmowa na temat integracji (patrz: komentarz).

mgr Katarzyna Kozłowska  
pedagog specjalny